

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זללה"ה

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע יד סיון תשע"א

ולעילוי נשמת זקננו

הרב אברהם ב"ר מנחם הלוי זללה"ה

יא"צ טז אייר

פרשת במדבר תשפ"ה
שנה ט"ו

גליון תקצ"ח - 598

בֵּית יִשְׂרָאֵל

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט וברדש

בפרשת השבוע ובענייני דיומא

בעריכת ישראל שלום דבורץ

סכנו דברי ישר

מניינם היה ידוע ע"י מנין השבטים שנמנו לפניהם

בְּנֵי נַפְתָּלִי במדבר א, מב

מדוע במנין כל השבטים הוסיף ל' לבני שמעון, לבני בנימין וכו' ורק אצל בני נפתלי כתב בלי ל'.

הראשונים [רבינו חיים פלטיאל ובבעל הטורים ועוד] מתרצים שהיה זה בגלל שרוב השבט היה בנות, ולכן השמיט הל' להורות זה, וראיה לזה מפרשת פינחס שמניינם היה אחרי שמתו כל הזכרים היוצאים ממצרים ונותרו רוב בנות, ובכולם שם נאמר בני ללא ל'.

בספר כף הכהן, כתב שנראה לו כי חסר למ"ד, כי נשים פטורות מלמ"ד התורה.

וראה עוד ישובים נפלאים שהובאו בדברי ישר בשנים הקודמות בשם הרש"ר הירש והנצי"ב ועוד.

בספר אבן משה לרבי אליעזר פרלמוטר זצ"ל כתב יישוב יפה ששמע בשם גדול אחד.

בפרשת כי תשא כתב רש"י כי בשנה אחת נמנו שתי פעמים, אחד אחר יום הכפורים קודם הקמת המשכן ונתנו בקע לגלגולת לעשות מהם האדנים, והמנין השני היה, אחר הקמתו באחד לחודש השני וזהו המנין האמור כאן, ולא העדיף ולא החסיר במנין זה השני יותר מבראשון.

טעם מנין זה היה כדי לדעת מנין כל שבט ושבט בפרטות ולקחת מהם השקלים לקרבנות צבור עיין רש"י שם.

במנין הראשון, נמנו כל יב' השבטים יחדיו, ועלה מניינם למנין שלם של כל ישראל, אבל במנין כאן שמנו כל שבט ושבט ופירוטו כמה היה בכל שבט.

כאשר מנו את השקלים לפי כל שבט, אמרו המוניים את השקלים, 'אלו השקלים הרי הם שייכים לבני שמעון לבני יהודה וכו' וכל פעם שמנו את השבט הוסיפו מניינו למספר השקלים שנמנו, אבל כשהגיעו לשבט נפתלי שנמנה אחרון, לא היו צריכים מעיקר הענין "לספור" את השקלים, כי ידעו שכך הוא הסכום, שהרי לא נשתנה מניינם של ישראל.

לכן אמר בני נפתלי, כלומר בני נפתלי ידועים שהמה כך וכך והוא כאשר תחשב ותסיר מהמנין הכללי של כל ישראל שהוא שש מאות אלף שלשת אלפים חמש מאות וחמשים, את סך המנין הכללי של יא' השבטים תדע בבירור כמה הוא מספר של בני נפתלי.

בסיום דבריו מציין לכך שגם לבני ראובן לא אמר לבני, ומבאר ששם הקדים ואמר ויהיו וזהו במקום הל'.

כאשר עושים רצון ה', נחשב שהקב"ה בעצמו עשה

כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה

וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינַי במדבר א, יט

כתב הכהן הגדול מאחיו רבי אהרן כהן זצ"ל בבית אהרן כי יתכן לפרש הכתוב שאמר וַיִּפְקְדֵם הולך על הקב"ה שעיקר המנין זה מה שהוא מנה אותם מתוך חיבתו, ומה שאמר בתחילה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה לומר כי מה שעשו כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה נחשב כמו שהקב"ה בעצמו מנאן, וכתב על הפירוש, וזה נכון בע"ה.

שבטים בסכנה

וַיְהִי בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל

תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם

בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת לְגִלְגָּלְתָּם במדבר א, כ

לְבִנְיָן שְׁמֵעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם

לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדֵי בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת

לְגִלְגָּלְתָּם כָּל זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה

וְיַמְעֵלָה כָּל יֵצֵא צָבָא במדבר א, כב

בשבט ראובן ובשבט שמעון הוסיף ואמר לְגִלְגָּלְתָּם.

בשבט שמעון הוסיף גם המילה פְּקֻדֵי.

על מה שאמר לְגִלְגָּלְתָּם פירש רש"י שהיה זה על פי שקלים - בקע לגולגולת.

במלאכת מחשבת מוסיף לבאר מדוע הוזכר ענין הפקידה בבקע לגולגולת דוקא בשני שבטים אלו.

כבר ידענו כי טעם מחצית השקל להנצל מעין הרע, ואף אם זה נאמר על כל ישראל, אבל בשבטים ראובן ושמעון נצרך לזה יותר.

כי היו שבטים אלו מוכנים לפורענות, ראובן בעדת קרח ושמעון בבעל פעור.

לכך כתבה התורה בערבות מואב בפקודי ראובן בלועי קרח להגיד שבגללם נתמעטו, גם שבט שמעון ראינו שנחסר עד מאד שכלם נפלו משבטו.

הרי לנו ששני אלה השבטים מזומנים ליום רעה בחטאם ועל כן צריכים אלו להשמר ביותר מעין הרע ולא יהיה נגף בפקוד אותם.

לפיכך הזכיר כאן לגלגלותם על שני אלו לבד כי הוצרכו השקלים להם יותר מכל שאר השבטים.

בשמעון היה ענין נוסף על ראובן, כי מכת שבט שמעון הייתה גדולה ממכת שבט ראובן, עד שהיה צריך להוסיף בו את פְּקֻדֵי, להודיע כי תמיד היה פוקד שבטו לידע חסרונו, ודווקא בגלל זה היה הנגף מתמיד בו כי אין הברכה מצויה בדבר המנוי.

להפריד הפורענות משאר העם

אֲךָ אֵת מִטָּה לֹוִי לֹא תִפְקֹד וְאֵת רֵאשֵׁם
 לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר א, מ ט
 וְהַלְוִיִּם יִחַנוּ סְבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא
 יִהְיֶה קֶצֶף עַל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר א, נ ג

כתב המלאכת מחשבת טעם לכך שהלויים נפקדו לבדם, והואיל והלויים מזומנים לפורענות במשאם ובפקודתם סביב למשכן כמו שאמרו חז"ל שבארון היה מכלה בהם, על כן המה לבדם ישאו את עון המשכן ושלוש על ישראל. שאם יפקדו אותם במנין בני ישראל יחשבו כולם לעם אחד, וכאשר יהיה קצף בגשתם אל הקודש, כל העם יענשו. על כן יפקדום לבד ולהם לבדם ניתנה השמירה וכל בית ישראל נקיים.

שבת לוי חטאו במרגלים אבל לא נענשו

אֲךָ אֵת מִטָּה לֹוִי לֹא תִפְקֹד בַּמִּדְבָּר א, מ ט

בפירוש השני פירש רש"י, לפי הקדוש צדק הוא שעתידיה לעמוד גזירה על כל הנמנן מן עשירים שנה ומעלה שימותו צדקה, אמר אל יהיו אלו ככלל, לפי שהם שלי, שלא טעו בעגל.

בספר ביאורים על רש"י על התורה מרבי נתן ברבי שמשון שפירא (נדפס בשנת שני"ג), שואל הרי מה שמתו במדבר היה זה בגלל חטא המרגלים ולא בגלל חטא העגל, והיה צריך לומר שבגלל זה ולא בגלל העגל.

ותירץ כי בחטא המרגלים גם הלויים חטאו, רק בעגל לא טעו, ומה שלא נענשו, כי העונש היה על שני העבירות, על חטא העגל ועל חטא המרגלים, וישראל נענשו בשביל השני עבירות כמו שמוכיח רש"י בפרשת שלח לך (במדבר יד, לד) שנאמר תִּשָּׂאוּ אֵת עֹונֹתֵיכֶם [לשון רבים] ולא נאמר תִּשָּׂאוּ אֵת עֹונֹתֵיכֶם, אבל בחטא המרגלים עצמו כן חטאו הלויים. הוא מה שאמר כאן שמנאן בנפרד כי לא נענשו במיתה כי חטאו רק בחטא אחד ולא גם בחטא העגל.

[ראה כעין זה בשפתי חכמים]

בגיל חודש אי אפשר עדיין לדעת לפי הגולגלת

אם זכר או נקבה

פִּקֹד אֵת בְּנֵי לֹוִי לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם
 כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם בַּמִּדְבָּר ג, טו

כתב בספר המליצות בשם אחד מהמחברים שבפקידת בני ישראל נאמר שהפקידה לגולגלותם, אבל בבני לוי לא נאמר גולגולת.

והביאור בזה, כי רק בבני ישראל היה אפשר לפקדם לגולגולת לפי שכבר היו בן עשרים וניכר בין זכר לנקבה אבל פקודת הלויים שהיו מבן חודש לא היה אפשר לפקדם לגולגולת, כי על פי צורת הפנים אין ניכר בגיל זה ההבדל בין זכר לנקבה.

ומוסיף ומדגיש כי וודאי אין הכוונה שבאמת היה ההכרח לבדוק אם זה הבן חודש זכר או נקבה, שהרי כבר אמר במדרש על פי ה' - שהיתה השכינה מקדמת ובת קול היתה יוצאת ואומרת כך וכך תינוקות יש באהל זה, ובפועל לא היה צריך לבדוק אם זכר אם נקבה.

היו לי ועשו בשבילי

וְלִקְחֹתָ אֵת הַלְוִיִּם לִי אֲנִי ה' בַּמִּדְבָּר ג, מא

כתב רבי משה דוד וואלי כי כשם שהיו לי ועשו בשבילי לשעבר כשקלקלו האחרים בעון העגל, כך יהיו לי ויעשו בשבילי עכשיו.

בהמה אחת פטרה בכורות רבים

וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת

בְּהֵמָתָם בַּמִּדְבָּר ג, מה

כתב רבי יוסף בכור שור וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמָתָם של ישראל, אבל לא נתן הקדוש ברוך הוא קפידה למניין הבהמות, אלא בהמה אחת של לויים פוטרת כמה בהמות מבכורות של ישראל.

מקור דבריו הוא במסכת בכורות ד: אמר ר' חנינא: שה אחד של בן לוי פטר כמה פטרי חמורים מישראל. ודנה הגמ' מהיכן ידענו דין זה, ולמסקנה מביאה הגמ' את פסוק זה שמתוך שלא נאמר בהמה תחת בהמה או בהמתם תחת בהמתם, אלא בהמת תחת בהמתם, שמע מינה שאחד פטר רבים.

למה לדורות לא יפטרו בכורי הלויים

את בכורי ישראל

וְלִקְחֹתָ חֲמִשָּׁת חֲמִשָּׁת

שְׁקָלִים בַּמִּדְבָּר ג, מז

וכן לדורות, כל בכור ישראל נותן ה' שקלים לכהן.

שואל רבי יוסף בכור שור ואם תאמר: מפני מה אין בני הלויים הנולדים מכאן ולהבא פוּדִין הבכורות שיוּלְדוּ להם לישראל מכאן ולהבא.

יש לומר: הלויים נולדים מן הלויים הללו שפדו את הבכורות, וכל הבכורות אינם נולדים מן אילו הבכורות שנפדו, אלא מכל ישראל שלא נפדו, ואותם שהם מן הבכורות שנפדו אינם יודעים, לפיכך צוה הקב"ה לפדות כל הבכורות שיוּלְדוּ מכאן ולהבא.

דגלי עם פדויי בזרוע חשוף

כתב הקדוש רבי אנשלמה אנשתרוק הי"ד במדרשי התורה - שמעתי זה שבכל מטה האמצעי שבארבע דגלים נזכר בסוף שמותיהם אֶ-ל.

בדגל יהודה - האמצעי נתנאל.

בדגל ראובן - האמצעי שלומיאל.

בדגל אפרים - האמצעי גמליאל.

בדגל דן - האמצעי פגעיאל.

לקיים מה שנאמר פי אֲנִי ה' שְׁכַן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר לה, לד).

וכן בנשיאים בחנוכת המזבח (פרשת נשא) סידרם לפי הסדר הזה, זה אחר זה:

נתנאל בן צוער ביום ב'.

שלומיאל בן צורישידי ביום ה'.

גמליאל בן פדהצור ביום ח'.

פגעיאל בן עכרן ביום י"א.

כעת נחבר את מספר הימים, ב'ה'ח'י"א, נגיע למספר כ"ו, זהו חשבון שם הקדוש הַיְיָהוּהוּ.

לעילוי נשמת
אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זצ"ל זללה"ה
גלב"ע כב שבט תשפ"ד
אמי מורתי הצדקנית מרת שינא בת הרב ישראל שלום ע"ה
גלב"ע י"ד סיון תשע"א

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵיִרֵי הַעֲזָאן

גליון מט"ז 449

ערוך ע"י ישראל שלום דבורין
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרֻשַׁת בַּמִּדְבָּר תִּשְׁפ"ה

בְּיָמֵינוּ בַּפְּרֻשָּׁה

תַּמְצִית דְּבָרֵי הַפְּרֻשָּׁה
בְּשִׁלּוּב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

יְלָדִים יְקָרִים וְחֻבֵּיבִים!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ פּוֹתַחַת אֶת חֻמַּשׁ
הַפְּקוּדִים אוֹ בְשִׁמוֹ הַמְּפָרָסִם יוֹתֵר -
סֵפֶר בַּמִּדְבָּר.

בַּפְּרֻשָּׁה נִקְרָא עַל הַצְּוִי לִפְקֹד
וּלְסַפֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהוֹדִיעַ כְּמָה

חֻבֵּיבִים הֵם לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּמִנְיָן זֶה סִיעוּ בְּיַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן גַּם נְשִׂאֵי הַשְּׁבָטִים אִישׁ אִישׁ עַל שְׁבָטוֹ.

בַּמִּדְבָּר מְסַפֵּר כִּי צִד הַתְּנַהֵל הַמְּפָקֵד: כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל עָבַר לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְהִזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ
לִפְנֵיהֶם, וְהֵם בִּקְשׁוּ רַחֲמִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְרָכוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּמִנְיָן זֶה שֶׁעָלָה לְמִסְפָּר שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף שְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים, נִמְנוּ רַק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִגִּיל
עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בְּנֵי שְׁשִׁים וְלֹא שָׁבַט לֹוֹ שֶׁנִּמְנוּ
בַּנְּפִד.

נִקְרָא בַּפְּרֻשָּׁה עַל הַיְעוּד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲד
אֶת בְּנֵי לֹוֹ לְעִבּוּד אֶת עֲבוּדַת הַמִּשְׁכָּן וְכִלְיוֹ וְלַעֲמֹד עַל
מִשְׁמַרְתֵּי הַקְּדֹשׁ.

נִתְבַּוְּנוּ בְּמַעֲלָתָם הַגְּדוּלָה וְהַעֲצוּמָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּאִשׁוֹר נִקְרָא בַּפְּרֻשָּׁה עַל הַחֲלוּקָה שֶׁל הַשְּׁבָטִים
לְאַרְבַּעַת מַחֲנוֹת וְדִגְלִים וְצִוְרַת חֲנֻתָם מִסְבִּיב לְמִשְׁכָּן
חֲלוּקָה הַמְּקַבֵּלָה לְאַרְבַּעַת מַחֲנוֹת הַמְּלֹאכִים הַסּוֹבְבִים
בְּשָׂמִים אֶת מְקוֹם הַשְּׂכִינָה, וְאִף כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה מְקִיף
מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל אֶת מַחֲנֵה לֹוִיָּהּ וּמַחֲנֵה שְׂכִינָה - מְקוֹם
הַמִּשְׁכָּן.

מֵתוֹךְ דְּבָרֵי הַתּוֹרָה נִרְאָה אֶת מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַמְּלַמֵּד
אֶת בְּנֵי חֲבֵרֵי תוֹרָה, שֶׁהוּא נִחְשָׁב כְּאֵלּוֹ הוּא יְלָדוֹ, וְאִפְּלוֹ
אִם אָבִי הַתְּלַמִּיד גְּדוֹל כְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, אָבֵל בְּנֵי
שְׁלֹמֹדוֹ תוֹרָה מִפִּי מֹשֶׁה נִקְרָאוּ תוֹלְדוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה.

בְּהִיּוֹת שְׁבַט לֹוִי הַשְּׁבַט הַנִּבְחָר לְשֵׁרֵת אֶת הַשֵּׁם לְכֹן
נִצְטוּוּ לִפְקֹד אֶת בְּנֵי לֹוִי בַּנְּפִד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁבַט זֶה
נִמְנָה מִגִּיל חֲדָשׁ יָמִים, וְנִסַּ גְּדוֹל הִיָּה בְּמִנְיָן זֶה, מֹשֶׁה

הִיָּה עוֹמֵד עַל פְּתַח הָאֵהֶל וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הִיָּה אוֹמֵר לוֹ בְּאֵהֶל זֶה
יֵשׁ אַרְבַּעַת תֵּינוּקוֹת, וְכֵן בְּכָל אֵהֶל
וְאֵהֶל הִיָּה מֹשֶׁה עוֹמֵד בַּפְּתַח
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה אוֹמֵר לוֹ
כְּמָה תֵּינוּקוֹת בְּאֵהֶל זֶה.

לְאַחַר שֶׁנִּמְנוּ הַלְוִיִּים, צִוָּה הַשֵּׁם לְמִנּוֹת אֶת כָּל
הַבְּכוֹרוֹת הַזְּכָרִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֲדָשׁ וְנִמְעָלָה,
וּלְפָדוֹת אוֹתָם אוֹ כִּנְגַד הַלְוִיִּים אוֹ בַּחֲמֵשֶׁה סֶלְעִים.
בְּסוֹף הַפְּרֻשָּׁה, הַתּוֹרָה מְצַוָּה וּמְפָרֶטֶת אֶת עֲבוּדַת
בְּנֵי קֵהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד, שֶׁעֲלִיָּהֶם הִיָּה מוּטָל לְשֵׂאת אֶת
הָאָרוֹן וְהַשְּׁלַחֵן הַמְּנוֹרָה וְהַמִּזְבֵּחוֹת, וְזָכוּ שֶׁאֵת עֲבוּדָתָם
הֵם נִשְׂאוּ בְּעַצְמָם בְּכַתְּפֵיהֶם, אֲךָ בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר לֹא הֵם
נִשְׂאוּ אֶת הָאָרוֹן אֶלָּא הָאָרוֹן נִשָּׂא אוֹתָם וְהֵם הִיוּ אֲךָ
נִרְאִים כְּאֵלּוֹ הֵם נוֹשְׂאִים אוֹתוֹ.

מִכִּיּוֹן שֶׁבְּמִשְׁאֵל בְּנֵי קֵהַת הִיָּה אֶת אָרוֹן הַעֲדוּת,
מִזְהִירָה הַתּוֹרָה בְּאַזְהָרָה מִיַּחְדָּת אֶת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּים
שֶׁיִּשְׁמְרוּ שְׂמִירָה מִיַּחְדָּת בְּעַת שְׁמוֹצִיאִים אֶת הָאָרוֹן
מִמְּקוֹמוֹ בְּקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים לְמַסַּע הַמַּחֲנוֹת.

חַז"ל אוֹמְרִים שְׂמִי שְׂרוּצָה לְקִנּוֹת אֶת הַתּוֹרָה בְּקִנְיָן
אֲמַתִּי צְרִיךְ לְשִׁים אֶת עַצְמוֹ כַּמִּדְבָּר, לוֹתֵר עַל כָּל הַבְּלִי
תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלִשְׂאֵף רַק אֶל הַתַּעֲנוּג הָאֲמַתִּי
וְהַנְּצָחִי לְמוֹד הַתּוֹרָה.

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ רוֹמְזַת אֶת עִנְיָן הַמִּדְבָּר, וְזֶה רַק רְמֵז
אֶחָד מִהֶרְמִזִּים הַמְּקַשְּׂרִים אֶת הַשְּׁבַת לְמַעֲלוֹת הַקִּנְיָן
וְלְמוֹד הַתּוֹרָה, נִזְכִּיר רְמֵז נוֹסֵף שֶׁיֵּשׁ בַּפְּרֻשָּׁתָנוּ הֶרְוִיז
לְמָה שְׂזוּכָה מִי שְׁלוּמֵד אֶת הַתּוֹרָה, בְּסוֹף הַפְּרֻשָּׁה נִקְרָא
עַל הַלְוִיִּים נוֹשְׂאֵי הָאָרוֹן, אָרוֹן הַעֲדוּת הוּא כִּנְגַד
הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב קוֹדֵם, לֹא הַלְוִיִּים נִשְׂאוּ אֶת הָאָרוֹן,
אֶלָּא הָאָרוֹן נִשָּׂא אוֹתָם, כֵּן הַלּוּמֵד תּוֹרָה וְקוֹנֵה אֶת
קִנְיָנָהּ זוֹכֵה שֶׁהַתּוֹרָה מְרוֹמְמַת אוֹתוֹ וּמְגַדְּלָתוֹ.

שְׁבַת שְׁלוֹ' וּמִבְּרִךְ!

מִגְדָּלוֹת לְשִׁלְחוֹ שַׁבָּת

שִׁבְט הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל

הזכות הגדולה הזו, להחזיק את העולם, לשמור על כולם. בספר 'בדרך עץ החיים' על תולדותיו של רבנו בעל ה'אבן האזל', רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, מספר שפעם הוא השתתף בכנוס רבנים, ובין השאר היו שם רבה של סלבודקה שהיה תלמיד חכם מפלג בתורה ויראת שמים - רבי משה דנישבסקי, ורבי חיים לייב מיישקובסקי שאף הוא היה ידוע ומפורסם כלמדן מפלג וצדיק.

בעת אחת ההפסקות באסיפת הרבנים, ישב רבי איסר זלמן בחדרו של רבי משה דנישבסקי והדלת הייתה פתוחה למסדרון.

באותה העת התהלך רבי חיים לייב מיישקובסקי הלוח ושב בפרוודור כשהוא שקוע בלמוד.

בכל פעם שהיה רבי חיים לייב עובר ליד פתח החדר שבו ישבו הרבנים, היה רבי משה קם מכסאו ועומד מלא קומתו לכבודו של רבי חיים לייב.

משהבחין רבי משה במבטי התמיהה של רבי איסר זלמן למעשיו, פנה אליו ואמר לו: רואה אנכי שהנך תמה על הנהגתי זאת, אם כן, אספר לך מי הוא רבי חיים לייב:

בעיר אישישוק היה כולל, בכלל זה למד רבי חיים לייב.

באותם ימים הייתה, רחמנא ליצילן, מגפה נוראה בכל האזור, שהפילה חללים רבים, בכל האזור היא פגעה, חוץ מעיר אחת: אישישוק, שם לא נפגע איש.

רבה של אישישוק באותם ימים היה רבי אברהם שמואל מחבר הספר "עמודי אש".

באחד הימים אמר רבי אברהם שמואל לאחד מלומדי הכולל, רבי מנחם סרקובסקי שהיה תלמיד חכם עצום, "יודע הנך מפני מה לא פוגעת המגפה בעירתנו אישישוק?"

האברך הזה, רבי חיים לייב שלומד כל יום במשך רוב שעות היום בעמידה - הוא זה אשר עוצר את המגפה ומונע בעדה מלחדר לגבולנו".

המשיך רבי משה דנישבסקי לספר לרבי איסר זלמן כיצד ראו עין בעין את גדל שמיכתו של רבי חיים לייב על יושבי העיר בזכות התורה שעסק בה. חמיו של רבי חיים לייב, היה גר בעיר לידיא שהייתה רחוקה מאזור המגפה, כששמע חמיו שיש מגפה באזור אישישוק, בקש מחתנו רבי חיים לייב שיחזר ללידיא, נעתר רבי חיים לייב לבקשת חמיו ונסע ללידיא.

מיד איך שהוא יצא מאישישוק, החלה המגפה לפגוע גם בתושבי עירה זו!

כאשר היה רבי איסר זלמן מספר את הספור, היה מתרגש מאד ועיניו זלגו דמעות.

הנה לנו עדות אמת, חזק לדבר, ההגנה האמתית, השמירה היחידה, היא לומדי התורה.

לא סתם ללמד, אלא לעזוב הכל! ורק ללמד וללמד וללמד, ולדעת שהאחריות המטלת על הלומד היא עצומה, ושכרה אף הוא לא יערוך, כי כל המציל נפש אחת מישראל, כאלו קים עולם מלא, על אחת כמה וכמה כשהוא מציל עולם מלא!

לדורי דורות הצטוו הלויים להיות השומרים סביב למשכן ה', בתחלה זה היה במדבר, ואחר כך כשנכנסו לארץ ישראל ונבנה בית הבחירה, המשיך תפקידם של שבט לוי להיות שומרי משמרת ה'.

שבט לוי, לא היו צריכים לשמור שלא יכנסו פולשים אל המשכן, לא הייתה זו שמירה במשגים הדלים שלנו, היכל ה' לא צריך שמירה, להפך, המשכן הגן על כל סביבתו, על כל העולם, הוא הגן על עם ישראל, עד כדי כך שאם היה מתקרב עקרב ליהודי, היה יוצא זיק אש מבית קדש הקדשים והיה שורף את העקרב שלא יזיק את היהודי.

אם כן, על מי הם שמרו?
התשובה היא: על עם ישראל שלא יזק ולא יפגע!

איך? על ידי שהם למדו תורה. הנצי"ב מואלוזין אומר שכבר אז במדבר, כשכלם היו בני דור דעה ועסקו בתורה, היה לשבט לוי תפקיד מיוחד, להסיר מהם כל על שבעולם ולטול על עצמם על של מלך, לשמור משמרתו, ומהי המשמרת? לעסק בתורה.

כן, כל דור המדבר עסק בתורה, אבל בני לוי עסקו בתורה מתוך הצוו של שומרי משמרת ה'.

על ידי למוד התורה של שבט לוי, הייתה שמירה על כל ישראל, התורה שלהם, היא זו שהגנה על כולם, זה התפקיד שלהם וזו החובה שלהם, עם כל האחריות הכרוכה בכך.

ושמירה זו המשיכה גם כשנכנסו לארץ ישראל, שבט לוי ממשיך עם המצוה המטלת עליו, ומגנים בני השבט על כולם, על ידי למוד התורה.

וכשבועונות חרב בית המקדש, האם תם תפקידו של שבט לוי? ודאי ודאי שלא, לא די שלא תם, אלא אנחנו צריכים את השמירה הזו יותר ויותר, שהרי כאשר היו המשכן ובית המקדש, היו אלו יחד עם תורת הלויים מגנים עלינו, וכעת כאשר חסרנו זאת, צריכים הלויים להוסיף בשמירתם כנגד מה שחסרנו בחרבן.

מי הוא היום ה"שבט לוי" שמגן על עם ישראל?
עונה על כך הרמב"ם בפסק הלכה בסוף הלכות שמיטה ויובל, שכל אחד יכול להיות "שבט לוי", גם אם משבט יהודה או בנימן או כל שבט אחר.

הרמב"ם כותב שפדי להיות "לוי", צריך להיות עובד ה' לגמרי, ולהסיר מעצמו כל על אחר.

רק לשבת וללמד תורה ולקיים את מצוות ה', רק זה ולא שום דבר אחר.

אז מי הם שבט לוי היום?
מי שיושב ולומד תורה באמת ובתמים.

ותלמידי חכמים אלו שיושבים ועוסקים בתורה, מועילים לעולם את התועלת האמתית, הם השומרים על עם ישראל, הם המגינים על כל ישראל בכל מקום שהם, רק הם, ולא אף אחד אחר, לא צבא אנשים ונשק וברדאי לא של שלטון פורק על, לא מטוס חמקן ולא טיסו המתהלל, לא מירט ולא מי שמשגר אותו, לא "מאבטח" ולא שוטר עם או בלי מדים, רק לומדי התורה!

דבר זה הוא כל כך פשוט וברור, אבל תמיד כדאי להתחזק בזה, ומעל לכל לשאף שאיפה אמתית ולומר ולקוות - גם אני רוצה להיות "לוי", גם אני רוצה להיות בעל